

тари, сільськогосподарського інвентаря і картоплесховищ.

В досліді використовували наступні препарати: актеллік, аміачну воду (3%-ний розчин) та фостоксин. В якості сортів в досліді використовували Слов'янку – відносно стійку до стеблової нематоди і Світанок київський – сприйнятливий до дитиленхозу. Після обробки бульб зазначеними препаратами їх висаджували в поле. Найвищу ефективність проти дитиленхозу бульб отримано від аміачної води. Ступень ураження бульб в цьому варіанті складала по сорту Слов'янка 2,5%, а по сорту Світанок київський – 3,3%, в той час як в контролі (без обробки) зазначений показники відповідно складала 3,4 і 6,8%. Дещо нижча ефективність дії проти особин *Ditylenchus destructor Thorne*, отримана у препаратів актеллік і фостоксин. Кількість бульб з симптомами дитиленхозу при використанні зазначених препаратів не перевищувала 4,0%.

Отже, для зниження ураження бульб стебловою нематодою доцільно тару, сільськогосподарський інвентар і картоплесховища перед закладкою на зберігання дезінфікувати 3%-ним розчином аміачної води і обробляти актелліком і фостоксином.

УДК 631.15: 338.4(477)

Пономарьова М. С., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет
e-mail: univerms@ukr.net

АГРОВИРОБНИЦТВО: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Агропромисловий комплекс України завжди був і донині залишається пріоритетним завданням господарського розвитку, важливим об'єктом наукових досліджень та стратегічних планів держави. Тенденції і перспективи розвитку сектору визначаються загальним станом національної економіки, на якому, своєю чергою, значною мірою позначається динаміка основних показників аграрної діяльності. Специфіка сільськогосподарського виробництва, а саме: характер виробленої продукції, належність до первинного сектора економіки, залежність від погодних умов. Серед чинників, які впливають на розвиток АПК України, пріоритетними є: система господарювання, характер виробничих відносин, рівень соціально-економічного розвитку країни, природні ресурси та структура земельного фонду, технічний рівень і стан основних фондів підприємств АПК, забезпеченість трудовими ресурсами, транспортно-географічні умови. У сфері земельних відносин має забезпечуватись ефективне використання земельного ресурсу як одного з основних факторів підвищення конкурентоспроможності АПК. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва та розширення ареалів сільськогосподарських угідь призвели до зростання кількості відходів і їх впливу на компоненти природи. Зараз в аграрній сфері сформувався низка значних проблем екологічного характеру, які потребують першочергового та раціонального вирішення за допомогою

зміни чинної системи державного регулювання.

Динамічний сталий розвиток аграрного сектору України багато в чому визначається ефективністю інноваційної діяльності, яка дозволяє забезпечити безперервне оновлення матеріальнотехнічної бази, освоєння наукоємних ресурсозберігаючих технологій і отримання конкурентоспроможної продукції. В сучасних умовах інновації стають ефективним засобом конкурентної боротьби, рушійною силою суб'єктів господарювання, головною умовою соціально-економічного прогресу. Досвід розвинених країн свідчить, що знання, наукоємні технології, активна інноваційна діяльність перетворюються в стратегічний ресурс економічного зростання. Провідні агропромислові підприємства за умови використання найбільш складних рівнів цифровізації отримують кардинальну трансформацію виробничих відносин учасників, результатом якої є об'єднання виробництва і послуг в єдину цифрову систему. Відтак економічний ефект цифровізації агропромислового виробництва може мати різнобічний характер: цифровізацію технологічних процесів, способів організації виробництва; цифровізацію засобів праці з кращими якісними характеристиками.

Перспективи розвитку агробізнесу в Україні пов'язані зі сприятливим підприємницьким середовищем, пільговим оподаткуванням, полегшенням доступу до кредитних ресурсів, інтеграційними та інноваційними процесами. Проте внаслідок ведення воєнних дій на території України, зміни економічного устрою в цілому, форм власності відбулася значна дезінтеграція у функціонуванні АПК, яка виявилася у значному зменшенні виробництва продукції на всіх підрозділах агробізнесу тощо. В межах підвищення конкурентоспроможності сільського господарства, досягнення зростання виробництва та мотивації збільшення продуктивності праці об'єктивною необхідністю є перехід аграрної сфери економіки на інноваційний шлях розвитку. Аграрна сфера економіки України опинилася перед системними викликами необхідності збільшення обсягів виробництва. Загострюється конкурентна боротьба на ринках аграрної та агропромислової продукції та продовольства. Аграрний сектор України є одним із пріоритетних у побудові національної економіки, який забезпечує продовольчу безпеку країни, а відтак національну безпеку.

Список літератури

1. Ponomarova M., Lomovskykh O., Chip L., Krivosheya E., Lisova (2021). Management and organizational and economic conditions of strengthening the marketing activity of the enterprise and maintaining efficient agro business // Financial and credit activities: problems of theory and practice, № 2(37), с. 263-270. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3825>
2. Ponomarova M., Popadynets N., Vyshnevskaya O., Irtysheva I., Kramarenko I. (2021). The Influence of Globalization Processes on Forecasting the Activities of Market Entities Journal of Optimization in Industrial Engineering 2021/12/21 QIAU. URL: <https://doi.org/10.22094/JOIE.2021.1945341.1909>
3. Пономарьова М.С. та ін. (2022). Формування та управління розвитком аграрного виробництва й переробкою сільгосппродукції та цінність

харчових технологій *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(45), 58–67. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.45.2022.3825>

4. Должикова І.С. Визначення маркетингової стратегії в аналізі кон'юнктури аграрного ринку // Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Т. 1. Тернопіль. Крок: ВННІЕ ТНЕУ, 2018. С. 83-85.

5. Рябуха М.С., Цицоріна А. Є. Конкуренція як категорія ринкових відносин та конкурентоспроможність як предмет наукових досліджень // Вісник ХНАУ. Економіка АПК і природокористування. Харків: ХНАУ, 2007. Вип. 6. С. 96-100.

6. Судомир С.М. Формування результативної системи управління ризиками соціально-економічних систем // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Економічні науки. 2018. № 1. С. 149.

УДК 633.11:631.5

Попов С. І., д-р с.-г. наук, професор, **Авраменко С. В.**, д-р с.-г. наук, ст. наук. співроб., **Попов Ю. В.**, аспірант
Інститут рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН
e-mail: sergivpopov@gmail.com

ВПЛИВ РІЗНИХ ДОЗ АЗОТНОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Пшениця озима є однією з найбільш цінних продовольчих культур, яка може забезпечувати високі показники врожайності та якості зерна лише на родючих ґрунтах і за внесення достатньої кількості добрив [1, 2]. Вирішення проблеми лежить у сфері управління процесам формування продуктивності та якості зерна агротехнічними прийомами. Актуальною є розробка агроприймів, які б сприяли більш повній реалізації потенціалу продуктивності, стабільності врожайності та покращенню якості зерна. Результати, що отримані в тривалих стаціонарних дослідках, забезпечують найбільш об'єктивну інформацію із цих питань. Серед технологічних чинників великий вплив мають попередники та добрива. Особливо важливим є азотне підживлення посівів, яке повинно бути помірним з осені та достатнім у період куціння й формування елементів структури врожайності. Незважаючи на достатню кількість досліджень з азотними добривами, єдиної думки щодо оптимальних доз та строків їх внесення з урахуванням попередника немає [3–5].

Мета досліджень – визначити вплив різних доз та строків азотного підживлення на формування показників продуктивності та якості зерна пшениці озимої залежно від умов вирощування.

Дослідження проводили у стаціонарній сівозміні Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААН протягом 2020–2021 рр. Ґрунт – чорнозем типовий середньогумусний слабовилужений. Попередники – чорний пар, горох, соняшник. Уміст легкогідролізуємого азоту в орному шарі на 100 г ґрунту був